

בית המשפט המחוזי בירושלים

11 אוגוסט 2016

עש"א 15-09-16973 שיפטן נ' סטרשנוב (בדימוס)

1

בפני כב' השופט בן-ציון גרינברגר

מעוררים אבנר שיפטן
ע"י ב"כ עוה"ד חיים יצחקי ו/או יהל בן עובד

נגד

המשיב שופט אמנון סטרשנוב (בדימוס)
באמצעות ב"כ מפרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)

2

3

פסק דין

4

1. לפניי ערעור על החלטת כבוד השופט (בדימוס) אמנון סטרשנוב מיום 21.6.15 (להלן: "המשיב"), אשר לו הואצלו סמכויות שר הבריאות בענייני משמעת. בהחלטה האמורה קבע המשיב, במסגרת סמכותו עפ"י ס' 41 לפקודת הרופאים [נוסח חדש], התשל"ז – 1976 (להלן: "הפקודה"), כי יותלה רישיונו של המערער, רופא במקצועו, לתקופה של 10 חודשים (להלן: "ההחלטה").

9

10 העובדות הצריכות לעניין

11 2. המערער הינו רופא מורשה שאינו בעל תואר מומחה ברפואת נשים ובמיילדות.

12 3. ביום 2.6.13 הגיש המשנה למנכ"ל משרד הבריאות כנגד המערער קובלנה משמעתית
13 מתוקנת (להלן: "הקובלנה") לפי סעיפים 1(1) ו-41(3) לפקודה. בכתב הקובלנה יוחסה
14 למערער התנהגות שאינה הולמת את מקצוע הרפואה והפגנת חוסר יכולת והתרשלות חמורה
15 במילוי תפקידו. התנהגות זו יוחסה למערער בגין שש "פרשיות" שאירעו במהלך השנים 2010
16 - 2013, במסגרתן המערער המליץ, ליווה או השתתף בלידות בית:

17 א. הפרשייה הראשונה המתוארת בקובלנה הינה כללית בתוכנה, ועניינה בכך שלאורך
18 השנים פעל המערער באופן עצמאי ובניגוד להתוויה של משרד הבריאות כמיילד בית או
19 כמלווה לידות בית, והציג עצמו כבעל מומחיות בתחום המיילדות למרות שלא היה בעל תואר
20 מומחה ברפואת נשים ומיילדות; ובאירועים המפורטים ביתר הפרשיות שבקובלנה, הסכים
21 המערער לקבל או ללוות לידות בית של נשים שהיו במצבי סיכון. כן הואשם המערער בכך שלא

בית המשפט המחוזי בירושלים

11 אוגוסט 2016

עש"א 15-09-16973 שיפטן נ' סטרשנוב (בדימוס)

- 1 ניהל רשומות רפואיות בעניין, או סירב לשתף פעולה עם הבירורים שביקש לעשות משרד
- 2 הבריאות ולהעביר לעיון המשרד את הרישומים הנדרשים.
- 3 ב. באירועים שבפרשיה השנייה עד החמישית, נטען על פי הקובלנה כי המערער ייעץ וליווה
- 4 לידות המוגדרות בסיכון גבוה (כגון לידת תאומים, לידה לאחר ניתוחים קיסריים, מצג עכוז
- 5 וכדו'), אשר החלו בהליך של לידה בבית, כאשר המערער מלווה אותן, ובעשותו כן מעכב את
- 6 פינוי לבית החולים. לפי כתב הקובלנה, באותן פרשיות הגיעו היולדות לבסוף באופן בהול
- 7 לבית החולים כאשר היה צורך לבצע ניתוחים דחופים.
- 8 ג. ביחס לפרשה השישית, נטען בקובלנה כי המערער יילד בלידת בית יולדת אשר הייתה
- 9 במצב סיכון בשל שני ניתוחים קיסריים בעברה, וזאת חרף היותו נעדר כל מומחיות ולמרות
- 10 קיומה של התוויה של משרד הבריאות נגד קיום לידות בית במצבים אלו. בנוסף נטען בקובלנה
- 11 כי לאחר הלידה, המערער תפר את היולדת בצורה רשלנית ולא צייד אותה ברשומה הרפואית
- 12 הנדרשת. אירוע זה התגלה לאחר שהיולדת הגיע לאשפוז בבית החולים יום למחרת הלידה
- 13 בשל קרע בנרתיק.
- 14 4. לפי כתב הקובלנה, מעשים אלו נעשו בניגוד לחוזר מנהל הרפואה (מס' 01/2008) מיום
- 15 21.1.08 וחוזר נוסף בעל תוכן דומה (מס' 17/2012) מיום 24.5.12, אשר פורסם תחת הכותרת
- 16 "לידות בית (בבית היולדת)" (להלן: "החוזרים"), בהם נקבע כי אחד המורשים לעסוק בקבלת
- 17 לידה הוא "רופא מומחה ביילוד וגניקולוגיה, בעל רישיון ותעודת מומחה בישראל"; וכן נקבע
- 18 כי לא ניתן לקבל לידת בית במקרים של הריון במצבי סיכון, כגון - מנח עכוז, הריון מרובה
- 19 עוברים, יולדות שעברו בעבר ניתוח קיסרי, וכדו'. יש להבהיר כי לפי החוזרים, אין איסור על
- 20 אישה ללדת בביתה ללא סיוע של איש מקצוע, אולם, חל איסור על מי שאינו איש מקצוע -
- 21 רופא או מיילדת, לקבל לידה כעיסוק.
- 22 5. לצורך בירור הקובלנה מינה שר הבריאות ועדת משמעת כאשר חברים בה שני נציגים
- 23 מקצועיים בתחום הרפואה, יו"ר הועדה פרופ' שבח פרידלר וד"ר יעקב אסף, ונציג היועץ
- 24 המשפטי לממשלה, עו"ד משה מרבך (להלן: "הועדה").
- 25 6. הועדה קיימה 15 ישיבות, קיבלה ראיות ושמעה עדויות, ובסופם של הדיונים הוציאה
- 26 דו"ח מיום 19.4.15, שכותרתו "החלטת ביניים לעניין הכרעת דין" (להלן: "החלטת הביניים
- 27 של הועדה"). מדובר בדו"ח מפורט החובק 115 עמודים, בו בחנה הועדה את עובדות הקובלנה
- 28 ואת טענותיו של המערער בעניין. יש לציין כי בשלב זה ייצג המערער את עצמו, אולם הבהיר

בית המשפט המחוזי בירושלים

11 אוגוסט 2016

עש"א 15-09-16973 שיפטן נ' סטרשנוב (בדימוס)

1 לחברי הועדה כי הוא מקבל ייעוץ משפטי. חברי הועדה היו חלוקים באשר להרשעתו של
2 המערער בחמש הפרשיות הראשונות, כאשר פרופ' פרידלר ועו"ד מרבך סברו כי יש להרשיעו
3 בכלל הפרשיות ואילו ד"ר אסף סבר כי יש להרשיעו באירועים המתוארים בפרשיה השישית
4 בלבד, ולזכותו מיתר האירועים שתוארו בקובלנה. יצוין, כי חברי הרוב, של פרופ' פרידלר
5 ועו"ד מרבך, התייחסו לגרסאות שמסר המערער בכל אחת מהפרשיות, ובפרשיות 2 - 5 הם
6 קיבלו את גרסתו של המערער, לאחר שהגיעו לכלל מסקנה שלא הוכח כי הוא תכנן ויילד לידות
7 בית; אולם חברי הרוב סברו כי אף לפי גרסתו של המערער, התנהלותו באותם אירועים מגיעה
8 לכדי התנהגות שאינה הולמת רופא, או התרשלות חמורה, בניגוד לסעיף 41 לפקודה, והרשיעו
9 את המערער בהתאם.

10 7. ביום 27.5.15 קיימה הועדה דיון לעניין אמצעי המשמעת שיש לחטיל על המערער עקב
11 הרשעתו; ובדיון זה יוצג המערער על ידי עו"ד. גם בשלב זה נחלקו חברי הועדה בדעותיהם:
12 יו"ר הועדה, פרופ' פרידלר, סבר כי יש להתלות את רישיונו של המערער לתקופה של שנה
13 וארבעה וחצי חודשים; עו"ד מרבך נקט בדעה כי יש להתלות את רישיונו של המערער לתקופה
14 של חמישה וחצי חודשים; וד"ר אסף, בשים לב להמלצתו בהכרעת הדין, סבר כי יש להתלות
15 את רישיונו של המערער למשך שלושה שבועות בלבד.

16 8. ביום 21.6.15 הונחו בפני המשיב כל החומרים הרלוונטיים, לרבות פרוטוקולים של
17 הועדה, הנפרסים על פני 1,500 עמודים וכן חומר הראיות שהגישו הצדדים. בהחלטתו נשוא
18 הערעור שלפניי אימץ המשיב את דעת הרוב של הועדה באשר להרשעתו של המערער בכל
19 העבירות המיוחסות לו בקובלנה, כדלהלן:

20 לאחר שקראתי את חוות הדעת היסודית והמפורטת של הועדה
21 ושקלתי את נסיבות האירועים לאשורם, נראה כי צדקו רוב חברי
22 הועדה בהחלטתם לקבוע כי הנקבל אכן עבר את העבירות שיוחסו
23 לו בכתב הקובלנה. הנקבל השתתף או ליווה או ייעץ בשורה ארוכה
24 של לידות בית, מבלי שהיה מומחה ביילוד ובגניקולוגיה, בניגוד
25 מוחלט לחוזרי משרד הבריאות. הנקבל הוסיף חטא על פשע, בכך
26 שמלבד היותו בלתי כשיר לבצע לידות בית, עפ"י הוראות החוזר,
27 הוא גם פעל בניגוד מוחלט להתוויות משרד הבריאות לפיהן אין
28 לבצע לידות בית במקרים בהם צפוי סיכון כגון, לידה בניתוח קיסרי
29 בעברה של היולדות, לידת תאומים ועוד.

30 כאן המקום להבהיר לנקבל ולשכמותו- בצורה שאינה משתמעת
31 לשתי פנים - כי האמור בחוזרי משרד הבריאות מהווה נורמה
32 מחייבת, חד משמעית ותקפה - מבחינה משפטית, מקצועית, אתית
33 ומוסרית גם יחד (כמו גם מכול בחינה אחרת שהנקבל יבקש להעלות

בית המשפט המחוזי בירושלים

11 אוגוסט 2016

עש"א 15-09-16973 שיפטן נ' סטרשנוב (בדימוס)

- 1 בדעתו). כל עוד לא בוטלו החוזרים, בין ע"י הרשות שהוציאה אותם
  - 2 ובין ע"י בית המשפט המוסמך - מן הראוי היה שהנקבל יציית להם
  - 3 ויפעל על פיהם, ללא ערעור או הרהור!
  - 4 כזאת הוא לא עשה, תוך שהוא מנסה - ושב ומנסה לכפות על
  - 5 המערכת את דעותיו הייחודיות ואת השקפת עולמו הרחוקה
  - 6 מלהיות מבוססת.
  - 7 זו התנהגות שאינה הולמת כל אזרח בישראל, המחוייב לציית לחוק
  - 8 ולהנהיג המערכת בה הוא עובד ועל אחת כמה וכמה שאינה הולמת
  - 9 התנהגות של רופא, ממנו נדרשת רמה גבוהה יותר של התנהגות
  - 10 אתית ומוסרית. גישתו של הנקבל הינה מרשם מובהק לאנרכיה
  - 11 רפואית, בבחינת כל רופא הישר בעיניו יעשה!
  - 12 בצדק קבעו רוב חברי הועדה כי ככל הנראה אין הנקבל מודע ומכיר
  - 13 במידה מספקת את מהות תפקידו כרופא ואת המחויבות
  - 14 המקצועית והאתית החלה עליה עקב כך. למקרא פרוטוקול
  - 15 הדיונים והתנהלותו של הנקבל, דרך כלל, נראית לי התרשמות זו
  - 16 מבוססת ביותר, כמפורט לעיל.
9. אשר לאמצעי המשמעת קבע המשיב כי המלצתו של חבר הועדה עו"ד מרבך להטיל על
- המערער חמישה וחצי חודשים הינה מקלה ביותר נוכח חומרת מעשיו. מנגד קבע המשיב כי
- המלצתו של יו"ר הועדה, פרופ' פרידלר, להתלות את רישיונו לתקופה של שנה וארבעה
- חודשים וחצי הינה מחמירה יתר על המידה. לבסוף, קבע המשיב עונש התלייה של 10 חודשים :
- מדובר בעיני במעשים חמורים מצד הנקבל, תוך הפרה בוטה ביוזעין
- של הוראות מחייבות של מערכת הבריאות, ותוך סיכון חייהן
- ובריאותן של היולדות והיילודים, שלמרבח המזל לא הסתיימו זו
- הפעם באסון. לקולה שקלתי את נסיבותיו האישיות של הנקבל, כפי
- שפורטו ע"י ב"כ, אולם סבורני כי במקרים כגון דא, מן הראוי ליתן
- חיבת בכורה לאינטרס הציבורי המחייב ענישה מרתיעה ומידתית,
- על פני נסיבותיו האישיות של הפרט, תהיינה כאלה או אחרות.
- אשר על כן, החלטתי ללכת בדרך הביניים ולהטיל על הנקבל, ד"ר
- אבנר שיפטן אמצעי משמעת של התליית רישיון מלעסוק ברפואה
- למשך עשרה (10) חודשים, שתחילתם ביום 1.8.15.
10. ביום 8.9.15 הגיש המערער הודעת ערעור הנסוב על הכרעת הדין ולחלופין על העונש,
- הרי הוא הערעור שלפניי. ביצוע בפועל של ההתליה נדחה בהסכמה עד למותן הכרעה בערעור.

בית המשפט המחוזי בירושלים

11 אוגוסט 2016

עש"א 15-09-16973 שיפטן נ' סטרשנוב (בדימוס)

טיעוני הצדדים:

- 1
- 2 11. המערער טוען כי הקובל לא הוכיח בפני הועדה את המסד העובדתי הנטען כנגדו במסגרת
- 3 הפרשות הקונקרטיות המיוחסות לו בכתב הקובלנה, ולפיכך, החלטתו של המשיב שגויה
- 4 כאשר היא מבוססת על ממצאים שגויים שמצאה הועדה.
- 5 12. לטענת המערער, נטל ההוכחה הנדרש בהליכי משמעת דומה לזה הנדרש בהליך פלילי
- 6 ונטל זה לא הועמד במקרה זה. בתמיכה לטענה זו מפנה המערער לדבריו של ד"ר אסף, אחד
- 7 מחברי הועדה, אשר בדעת מיעוט זיכה את המערער במרבית האירועים המיוחסים לו
- 8 בקובלנה. בחוות דעתו מציין ד"ר אסף פסיקה בעניין הנטל הראייתי בהליך משמעת, ולפיה,
- 9 מאחר שהליך המשמעת עוסק בפרנסתו של אדם ועשוי להביא לפגיעה אנושה בעיסוקו, הנטל
- 10 הראייתי הנדרש צריך להיות דומה יותר לזה של הליך פלילי.
- 11 13. המערער טוען כי אל מול הגרסה שהוא הציג, אשר נתמכה בעדותו, לא תמכה התביעה
- 12 בכל גרסה הנמסרת ממקור ראשון. האירועים בהם עוסקת הקובלנה הם אירועים בהם בוצעו
- 13 לידות בית, ועל מנת לשפוך אור על מה שארע בפועל בכל אחת מן הפרשיות היה על הועדה
- 14 לשמוע את גרסתן של אותן יולדות המהוות מקור ראשון, אולם התביעה לא הביאה ולו עדה
- 15 אחת מקרב אותן יולדות להעיד בפני הועדה. בהתחשב באמור טוען המערער כי לא הרים
- 16 הקובל את הנטל הנדרש להרשעתו, ולטענתו - אף לא בקנה המידה של מאזן הסתברויות
- 17 הנדרש להליך אזרחי. המערער התייחס באופן מפורט לכל אחת מהפרשיות והסביר בכל אחת
- 18 מהן כיצד, לטענתו, לא הוכח בפועל כי פעל באופן הסותר את הפקודה.
- 19 14. בהקשר זה מדגיש המערער כי הועדה קיבלה את טענותיו בהתייחס למרבית הפרשיות,
- 20 לפיה לא הוכיחה התביעה שהוא ניהל או תכנן לידות בית; אלא שלמרות זאת, במקום לזכות
- 21 אותו מהמיוחס לו, הרשיעה אותו הועדה ברוב חבריה במעשים אשר לדבריו לא יוחסו לו כלל
- 22 בקובלנה - והוגדרו על ידם כאי גילוי נחישות מספקת. המערער כופר בקביעת הועדה לפיה לא
- 23 גילה נחישות מספקת, ויתרה מזאת הוא טוען כי בחלק מהפרשיות, נחישותו היא שהביאה
- 24 לכך שהלידות כולן עברו בשלום. מעבר לאמור, טוען המערער כי כלל לא ניתן להרשיעו
- 25 בעבירות שלא יוחסו לו בכתב הקובלנה מאחר שלא ניתנה לו הזדמנות סבירה להתגונן מפניהן.
- 26 15. בנוסף טוען המערער, כי תוקפם של חוזרי מנהל הרפואה השונים מהווים לכל היותר
- 27 הנחיות פנימיות כלליות, אך וודאי שלא הנחיות בעלות סמכות ותוקף חוקי מחייב שבגינן ניתן

בית המשפט המחוזי בירושלים

11 אוגוסט 2016

עש"א 15-09-16973 שיפטן נ' סטרשנוב (בדימוס)

- 1 להעמיד רופא לדין. הדבר מקבל משנה תוקף לסברתו, כאשר יש בחוזרים אלו כדי לפגוע
- 2 בזכויות המעוגנות בחוק יסוד חופש העיסוק והן בחוק יסוד כבוד האדם וחירותו.
- 3 16. עוד טוען המערער, כי עצם הגשת הקובלנה כנגדו נעשתה על דרך מפלה, שכן, ככל הידוע
- 4 לו, אין זה נהוג להעמיד רופאים לדין בגין הפרת הנחיה שמקורה בחוזר מנהל הרפואה
- 5 ובהקשרים שאינם כרוכים בלידות בית.
- 6 17. לבסוף, טוען המערער כי במידה וטענותיו בדבר הכרעת הדין לא יתקבלו, הוא סבור כי
- 7 העונש שהושת עליו חורג מהעונש המושת במקרים דומים, ולהוכחת טענתו מפנה המערער
- 8 למספר מקרים בהם הושת עונש קל בהרבה בנסיבות דומות ואף חמורות מאלו שלפנינו.
- 9 18. מנגד טוען ב"כ המשיב, כי הרשעת המערער ועונש המשמעותי שהוטל עליו, בדין יסודם.
- 10 19. ראשית, ב"כ המשיב מבקש לדחות את טענות המערער בעניין הכרעת הדין, וסבורים כי
- 11 כלל הוא שאין ערכאת ערעור מתערבת בעניינים שבעובדה, דבר המקבל משנה תוקף שעה
- 12 שמדובר בהליך מנהלי, בו חל כלל הראייה המנהלית, ולרשות המנהלית עומדת חזקת
- 13 התקינות. לגופו של עניין, ב"כ המשיב טוען כי הונחה התשתית הראייתית הנדרשת, וזאת שעה
- 14 שהמערער לא שיתף פעולה עם משרד הבריאות בהעברת רישומים וחומרים, ובעשותו כן
- 15 הקשה מאוד על יכולתה של הועדה לבחון את מלוא הראיות ולהגיע לחקר האמת. כמו כן, כפי
- 16 שמופיע בתיק המוצגים, אף אחת מהילדות לא הסכימה לבוא ולהעיד. בסופו של דבר טוען
- 17 ב"כ המשיב כי המסקנות אליהן הגיעו מתבססות אף על גרסת המערער עצמו ודי בראיות
- 18 שהוגשו כדי לבסס את הרשעתו.
- 19 20. אשר לטענת המערער שהורשע בעבירות שלא יוחסו לו במסגרת הקובלנה, טוען ב"כ
- 20 המשיב כי הגם שמדובר בהליך שהוא מעין פלילי, אין מדובר בגזרה שווה, ובסופו של יום כפוף
- 21 ההליך לדין המנהלי. על כל פנים, ב"כ המשיב טוען כי הגם שבכתב הקובלנה לא הופיעו
- 22 המילים "לא גילה נחישות מספקת בעת מילוי תפקידו", הרי שמקריאת כל הקובלנה, בהחלט
- 23 מובן כי יוחסה לו גם רשלנות חמורה והתנהגות שאינה הולמת את המקצוע בגין כל אחת
- 24 מהפרשיות 2 - 5 המיוחסות לו בקובלנה, ובמסגרת ההליך ניתנה לו ההזדמנות מלאה להתגונן
- 25 מפני טענות אלו.
- 26 21. ב"כ המשיב ממשיך לטעון כי יש לדחות גם את טענת המערער באשר לשאלת תוקפם
- 27 של חוזרי המנהל. לטענת ב"כ המשיב, גם מבלי להידרש לשאלת התוקף המשפטי, חוזרי

בית המשפט המחוזי בירושלים

11 אוגוסט 2016

עש"א 15-09-16973 שיפטן נ' סטרשנוב (בדימוס)

1 המנהל מהווים אינדיקציה מחייבת בדבר הסטנדרט הרפואי-מקצועי המקובל. לטענתם,
2 ניסיונותיו של המערער במהלך ההליך להוכיח כי חוזרי המנהל אינם חלים במקרה שלו וכי
3 לא ניתן להעמיד בגינם לדין אינם רלוונטיים, שכן השאלה הנבחנת היא אם בהתנהגותו הוא
4 נהג באופן שאינו הולם רופא ו/או גילה חוסר יכולת או רשלנות חמורה בניגוד לסעיף 41
5 לפקודה. ההסתמכות על חוזרי המנהל נועדה ללמוד מהו הסטנדרט המקצועי המקובל ומהם
6 ללמוד על התנהגותו של המערער.

7 22. בהקשר זה טוען ב"כ המשיב, כי המערער הציג עצמו כמומחה ליילוד על אף שאינו בעל
8 מומחיות ביילוד וברפואת נשים, כאשר בפרסומים שונים מטעמו מפרסם המערער את שמו
9 ותוארו באופן שיש בו כדי להטעות את הציבור ולהוות פגיעה בכבוד המקצוע. כמו כן, המערער
10 לא העביר רשומה רפואית כפי שנדרש ביחס לנשים שליווה, ובכך פגע באינטרס הציבור בקיומו
11 של פיקוח נאות. לבסוף, המערער הסכים במודע לתת ליווי רפואי לנשים בהריון בסיכון גבוהה,
12 תוך שהוא מעכב את העברתם לחדר לידה בבית חולים. לטענת ב"כ המשיב, כל אלו מעידים
13 על התרשלנות של המערער גם ללא קשר למעמדו הפורמאלי של חוזרי המנהל.

14 23. באשר לעונש המשמעותי שנגזר על המערער, טוען ב"כ המשיב כי השופט סטרשנוב שקל
15 את אמצעי המשמעת ההולם בהתאם לטיעונים לקולא ולחומרא כפי שבאו לידי ביטוי
16 בהחלטה, ובהתחשב בכך מדובר בהחלטה שקולה, מידתית ומאוזנת; ובנסיבות אלו, אין
17 מקום להתערבות של ערכאת הערעור. כפי שנפסק לא אחת, בתי המשפט אינם נוטים להתערב
18 בהחלטות מעין אלו כל עוד אין סטייה מהותית ממתחם שיקול הדעת הראוי. בעניין זה מפנה
19 ב"כ המשיב לע"א 412/90 דר' משה אליהו נ' שר הבריאות (4.11.90), שם נקבע כדלהלן:

20 אמות המידה בדבר ההולם ובדבר האמצעי הנדרש בעקבות מעשה
21 בלתי הולם, נקבעות במידה רבה על ידי המסגרות המקצועיות
22 עצמן, וזאת כמובן, באותו היקף שהותווה בחוק ועל ידי המוסדות
23 שהוסמכו לכך בדין. בשל כך ערכאה זאת לא תמהר להתערב בעונש
24 משמעותי, אף אם הוא סוטה לטעמה במידת מה לחומרה או לקולא.
25 רק סטייה מהותית לקולא או לחומרא, משגה מהותית בשיקול הדעת,
26 או הטלת עונש המחטיא באופן ברור וגלוי את מטרותו, יצדיקו
27 התערבותה של ערכאה זו. בנסיבות כאלה נדרש בית משפט זה
28 לעניין כדי לכוון את ההתנהגות המקצועית למסלול הראוי ולמנוע
29 התגבשותן של אמות מידה מוטעות או בלתי הולמות.

בית המשפט המחוזי בירושלים

11 אוגוסט 2016

עש"א 15-09-16973 שיפטן נ' סטרשנוב (בדימוס)

24. אשר לטענת המערער אודות חומרת עונש ההתליה כפי שהוטל עליו, טוען ב"כ המשיב
2 כי לא מדובר בסטייה ממתחם הסבירות, ובמקרה דנן ישנו מרכיב משמעותי ביותר של הרתעה
3 ושמירה על כבוד המקצוע שחייב לקבל ביטוי במסגרת העונש.

4 דיון והכרעה

25. הערעור נסוב הן על הכרעת הדין והן על העונש. בטרם אתייחס לטענות המערער לגופן,
6 אקדים ואומר כי יש להדגיש את דברי הועדה דלהלן בפרק של החלטתה הנוגעת למסגרת
7 הנורמטיבית הרלוונטית (סעיף 23):

8 נקדים ונאמר כי מטבע הדברים נושא לידות בית בישראל אינו עומד
9 לבחינה של ועדת המשמעת. אין ועדה זו מוסמכת להביע דעתה
10 בעניין זה ואין גם מקום שתעשה כן משום שההליך המשמעי לא
11 ננקט ולא יכול היה להינקט למטרה זו. אין לידות הבית בישראל
12 עומדות לדין בחליף זה. עוד נציין כבר עתה ונחזור על כך בהרחבה
13 גם בהמשך, כי כל המחקרים שהובאו בעניין לידות בית ומידת
14 הסיכון הנשקף מהן אל מול לידות המתקיימות בבתי החולים - כל
15 הראיות שהוגשו על ידי התביעה וההגנה בעניין זה אינן רלוונטיות
16 לשאלה אם יש לזכות או להרשיע את הנקבל בעבירות המיוחסות לו
17 בקובלנה המתוקנת. אין ועדה זו מוסמכת ואין זה מתפקידה לקבוע
18 אם מסקנותיו של מחקר מסוים ראויים יותר ויש להעדיף על
19 מסקנותיו של מחקר אחר. ממילא גם אין בידיה את הכלים להגיע
20 לקביעה כזו, מקום שההנחיות הרפואיות בנושא זה הם פועל יוצא
21 של מסקנות מקצועיות שנתקבלו על ידי פורום של טובי המומחים
22 בתחום המיילדות והגינקולוגיה ומצאו את ביטויין במסגרת
23 הרגולטורית המתאימה לכך.

- 24 כך גם אין זה מתפקידו של בית המשפט, במסגרת הערעור המוגש על החלטת המשיב
25 בה אומצו מסקנות הועדה, לדון בסבירות המקצועית של העמדות המוצאות את ביטויין בחוזרי
26 המנהל הרפואי - שהוא הרגולטור בתחום הרפואי - בכל הקשור ללידות בית. אם כי, כפי
27 שיפורט להלן, אין להתעלם מן העובדה כי החוזרים הרלוונטיים - אשר הוציא המנהל, כאמור,
28 לאחר דיונים רבים ומעמיקים של המומחים המובילים בתחום הרלוונטי, ובהתאם להמלצות
29 שהעבירו למנהל, משקפים את הנורמות המקובלות על ידי הקהילייה המקצועית העוסקת
30 בתחום הלידות והגינקולוגיה- והועדה ראתה בחוזרים הללו בסיס איתן דרכם תיבדק
31 התנהגותו של כל רופא הפועל בתחום.

בית המשפט המחוזי בירושלים

11 אוגוסט 2016

עש"א 15-09-16973 שיפטן נ' סטרשנוב (בדימוס)

1 בהקשר זה גם יוער, כי מן המפורסמות הוא שבית המשפט אינו נוטה להתערב בשיקולים
2 המקצועיים של ועדת משמעת ובאמצעי המשמעת שהוטלו במסגרת הדין המשמעתי, אלא אם
3 כן ההחלטה נגועה בפגם היורד לשורשו של ההליך, ויש בו כדי לפגוע בכללי הצדק הטבעי.
4 השווה דברי בית המשפט בעש"א 364/08 תייסיר חמאדה נ' מדינת ישראל- משרד הבריאות
5 : (13.02.12).

6 הלכה היא כי אין ערכאה זו נוטה להתערב באמצעי המשמעתי
7 שנקבע על ידי הגורמים המוסמכים, אף אם הוא סוטה לטעמה
8 במידת-מה לחומרא או לקולא. רק סטייה מהותית לצד זה או אחר,
9 משגה מהותי בשיקול דעת, או הטלת עונש המחטיא באופן ברור
10 וגלוי את מטרתו, יצדיק התערבותו של בימ"ש זה ... גדר ההתערבות
11 בהחלטות הניתנות על ידי שר הבריאות בהליכים משמעתיים הינו
12 מצומצם למדי ומוגבל לאותם המקרים שבהם נפל משגה מהותי
13 בשיקול דעתו (עש"א 1056/09 מיכאל עופר נ' שר הבריאות
14 : (22.11.10)).

15 משכך, אין מקום להתערבותו של בית המשפט בהחלטה נשוא הערעור אלא אם כן
16 בהחלטת המשיב נפל משגה מהותי בשיקול הדעת, והחלטתו חורגת ממתחם הסבירות.

17 26. אחת מטענותיו המרכזיות של המערער, הנסמכת בין היתר על דבריו של ד"ר אסף, אשר
18 היה בדעת מיעוט בהכרעת הדין, הינה כי נטל ההוכחה בהליך משמעתי דומה לזה הנדרש
19 בהליך פלילי, ולטענת המערער, במקרה דנן לא הרים הקובל נטל זה. בכדי לבחון סוגיה זו
20 אדרש תחילה לשאלת נטל ההוכחה הנדרש במסגרת הליך משמעתי, סוגיה לה ניתנה
21 התייחסות נרחבת גם במסגרת החלטת הביניים של הועדה.

22 27. בעש"מ 5550/98 גלאור נ' מדינת ישראל, (24.1.1999) דן כב' השופט זמיר בשאלה
23 האמורה של הנטל הנדרש בהליך משמעתי, וסקר את הפסיקות השונות שניתנו עד אז בעניין.
24 בדבריו העיר כי ספק בעיניו אם שאלת מידת ההוכחה הנדרשת בהליך משמעתי הוכרעה באופן
25 סופי, זאת נוכח הדעות השונות שבפסקי דין השונים שניתנו לאורך השנים. מצד אחד, נקבע
26 על ידי כב' הנשיא שמגר בעש"מ 3725/91 בכרך נ' מדינת ישראל, פ"ד מה(5) 401 (2.10.1991),
27 כי הנטל הראייתי הנדרש הינו הנטל של הליך פלילי, "מעבר לספק סביר"; ברם מאידך גיסא
28 מציין השופט זמיר, כי ישנם פסקי דין שניתנו בבית משפט העליון מהם עולה דעה שונה,
29 כדוגמת עש"מ 3/88 אזוט נ' מדינת ישראל (29.11.88), בעמ' 875, בו נאמר: "...היה זה מן
30 הצורך שבמקרה דנן תונח לפני בית הדין תשתית ראייתית העולה על הנדרש בהליך אזרחי,
31 הגם שאיננה מגעת לכדי ראיה שמעבר לכל ספק סביר". כן העיר בית המשפט כי "הטעם לספק

בית המשפט המחוזי בירושלים

11 אוגוסט 2016

עש"א 15-09-16973 שיפטן נ' סטרשנוב (בדימוס)

1 אם אמנם נדרשת בהליך המשמעותי אותה מידת הוכחה הנדרשת בהליך הפלילי, כלומר הוכחה
2 שמעבר לכל ספק סביר, נעוץ בהבדל המהותי שבין ההליך המשמעותי לבין ההליך הפלילי:
3 מבחינת התכלית, מן הבחינה של סדרי הדין ודיני הראיות, ומבחינות נוספות."

4 28. בהקשר זה מפנה בית המשפט לדברי מ"מ הנשיא חשין דלהלן בבג"ץ 13/57 צמוקין נ'
5 בית-הדין המשמעותי לעובדי המדינה, פ"ד יא 856, בעמ' 861:

6 לא הרי הליך פלילי כהרי דיון משמעותי. התביעה הפלילית נועדה
7 לקבוע אם הנאשם עבר על החוק ואם הוא ראוי כי יטילו עליו את
8 העונש הקבוע בחוק, ואילו הדיון המשמעותי לא נועד להעניש את
9 היעבריין, כי אם לקבוע, בראש וראשונה, אם הוא עודנו ראוי לאמון
10 אשר רחשו לו השלטונות והציבור לפני שנמתח עליו קו של חשד.
11 לשון אחרת: הדיון המשמעותי אין מהותו פלילית, כי אם אזרחית,
12 ואין תכליתו ענישה, כי אם הגנה...
13 כללו של דבר: על בית הדין המשמעותי הוטל התפקיד לחקור ולדרוש
14 בעת הצורך במעשיהם של פקידי ציבור ולקבוע אם הם ראויים
15 למשרה האחראית שהוטלה על שכמם, ואם הם מקיימים רמה
16 נאותה של נימוסים ושל הליכות, ביחסיהם אל השלטונות
17 המעסיקים אותם ואל הציבור הנזקק להם. השיפוט הפלילי אין
18 ענינו בכך כלל, ואף הענשים – הסנקציות – שבית המשפט הפלילי
19 ובית-הדין המשמעותי מוסמכים להטיל אינם זהים אלה לאלה.

20 29. דיון בעניין רמת ההוכחה הנדרשת בעבירות משמעת נערך בשלב מאוחר יותר בבג"ץ
21 1299/05 פלוני נ' היועץ המשפטי לממשלה (23.1.07), המהווה למעשה פסק הדין המנחה
22 בעניין. בסעיף 16 לפסק הדין הבהירה כב' השופטת פרוקצ'יה, כי אכן הובעו דעות שונות
23 בפסיקה בשאלה האמורה, וכן ציינה כי הועדה אשר דנה בטיפול המערכתי במשמעת בשירות
24 המדינה בראשות פרופ' קרמניצר סברה, כי יש להימנע מזיהוי מוחלט של הדין המשמעותי ודין
25 הפלילי, ובין היתר, לעניין נטל ההוכחה, וזאת בגין השוני במהות ובתכלית של שני מישורי
26 השיפוט האמורים. לבסוף קבעה כב' השופטת כדלהלן:

27 אף שדין המשמעת אינו טומן סכנה לפגיעה בחירותו האישית של
28 הנאשם, ובמובן זה הוא שונה מהדין הפלילי, עוצמת הפגיעה
29 הצפויה מהרשעה משמעתית של עובד ציבור עלולה להיות רבה
30 ביותר ולהשפיע על מהלך חייו בעתיד. עמידה על נטל הוכחה ברמה
31 של מעבר לספק סביר, תוך התאמת כמות הראיות הנדרשת
32 לנסיבות המקרה המסוים העומד לדיון, עשויה לשלב, באיזון ראוי,
33 בין מידת ההקפדה הנדרשת על קיום הליך הוגן לנאשם, ובין אופיו

בית המשפט המחוזי בירושלים

11 אוגוסט 2016

עש"א 15-09-16973 שיפטן נ' סטרשנוב (בדימוס)

- 1 של הליך המשמעת כהליך מהיר ויעיל שתכליתו להגן על דמותו של
2 השירות הציבורי ועל אימון הציבור ותפקודו הנאות.
- 3 30. בהתבסס על הפסיקה האמורה, אף הועדה סברה כי יש להחיל על ההליך המשמעותי
4 שלפנינו נטל הוכחה הדומה לזה שחל בהליכים פליליים, והיא כותבת מפורשות בהחלטתה כי
5 זהו הנטל אשר לאורו בחנו את הראיות שהובאו לפנייה (ראה עמ' 33 להחלטת הביניים של
6 הועדה):
- 7 משנתנו דעתנו בסוגיות העקרוניות לעיל והכרענו בהן, יכולים אנו
8 לדון ולהכריע בעובדות המיוחסות לנקבל בכל פרשה ופרשה מושא
9 הקובלנה המתוקנת. קודם שנעשה כן הנחינו את עצמינו כי יש
10 לנקוט במשנה זהירות בבואנו לקבוע ממצאים ומסקנות בדין
11 וחשבון זה, מקום שיכול ויהיה בהם כדי לבסס המיוחס לו בקובלנה
12 המתוקנת לעניין התנהגות שאינה הולמת רופא והתרשלות חמורה
13 במילוי תפקידו. לעניין זה עמדו לנגד עינינו הלכות שקבע בית
14 המשפט העליון לעניין רמת ההוכחה הנדרשת בין הדין המשמעותי
15 לצורך הרשעה. פסק הדין המנחה בעניין זה הוא פסק הדין שניתן
16 בבג"צ 1200/05 פלוני נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח' מפי
17 השופטת א' פרוקציה, לפיו נטל ההוכחה הנדרש הוא מעל לספק
18 סביר.
- 19 31. כפי שעולה מן הפסיקה, מדובר בהליך שהוא מעין פלילי, ובהתאם גם הנטל הראייתי.
20 יחד עם זאת אין ליצור זהות מוחלטת בין ההליכים, ויש לזכור כי מטרת ההליך המשמעותי
21 היא שמירה על כבוד המקצוע ואימון הציבור בו, כך שהתנהגות רופא נבחנת ברמה המשמעותית
22 גם בהתייחס לרושם שנוצר מהתנהגותו בעיני הציבור; ובחינה זו נעשית על ידי חברי המשמעת
23 תוך התייחסות גם לנורמות ההתנהגות המקובלות במקצוע. בענייננו, ועדת המשמעת קיימה
24 15 דיונים בהם שמעה עדויות וקיבלה ראיות, ובסופו של יום המליצה ברוב קולות להרשיע את
25 המערער בהחלטה הנפרסת על פני 115 עמודים מפורטים. עיון בדו"ח של הועדה מעלה כי
26 ניתנה התייחסות עניינית לכלל טיעוניו של המערער. העובדה היא כי דעת הרוב, של פרופ'
27 פרידלר ועו"ד מרבך, מתייחסת במלוא כובד הראש לגרסאות שמסר המערער בכל אחת
28 מהפרשיות, ובפרשיות 2 - 5 הם אף קיבלו את גרסתו של המערער כי בפועל לא הוכח כי הוא
29 תכנן ויילד לידות בית. עם זאת סברו, כי אף לגרסתו, התנהלותו באותם אירועים מגיעה לכדי
30 התנהגות שאינה הולמת רופא, או התרשלות חמורה בניגוד לסעיף 41 לפקודה. ודוק: מסקנה
31 זו התקבלה גם על ידי איש מקצוע הרפואה וגם על ידי המשפטן שבועדה.

בית המשפט המחוזי בירושלים

11 אוגוסט 2016

עש"א 15-09-16973 שיפטן נ' סטרשנוב (בדימוס)

32. חרף הכרעות הועדה בדו"ח, סבור המערער כי לא הועמדה התשתית הראייתית הנדרשת. לדבריו, בכל אחת מן הפרשיות לא נסתרה גרסתו, והתביעה לא הביאה אף עדות ממקור ראשון אלא רק עדויות שמיעה. לטענתו, כדי לשפוך אור על האירועים ולהרשיעו צריך היה להביא את היולדות עצמן שהן היחידות אשר בפועל נכחו במקום ויכלו לספר את אשר ארע. בעניין זה הבהיר ב"כ המשיב בדיון כי היו ניסיונות רבים ליצור קשר עם היולדות על מנת שתבואנה להעיד, אולם הן סירבו.
33. אין ספק כי עדותן של אותן נשים בפני הועדה הייתה מאפשרת בחינה ראויה יותר של האירועים וירידה לשורש האמת. אולם, בהקשר זה חשוב לעמוד על ההבדל שבין הליך משמעותי לבין הליך פלילי. כאמור, אף שמדובר בהליך שהוא מעין פלילי, לא ניתן ליצור זהות מוחלטת בין השניים. בשונה מהליך פלילי, לרשותו של משרד הבריאות, המהווה הגוף החוקר בעניין זה, וכן לוועדה עצמה, ישנם אמצעים מוגבלים מאלו המצויים בידי המשטרה, התביעה ובית המשפט במסגרת הליך פלילי. ייתכן כי באופן עקרוני קיימת אפשרות לוועדה לכפות על עדים להעיד בהתאם לסעיף 44 (ג) לפקודה, דבר אשר לא נעשה, ונראה כי גם לא היה ניסיון של התביעה לעשות כן, אולם ברור כי מדובר באמצעים שהם פחותים בהרבה מאלו הקיימים בהליך פלילי.
34. בבחינת המכלול לא נראה כי המערער יכול להיבנות מטענה זו. במקרה דנן לא נראה כי חברי הועדה הקלו ראש בבחינת הראיות שהובאו. כמו כן, אף המערער לא הביא את היולדות להעיד בפני הועדה, עובדה המעלה תהיות בדבר רצונו הכן להביא לחקר האמת. בנוסף לכל אלו, כפי שעולה מהדוחות ומההחלטה של המשיב, לאורך כל ההליך עשה המערער כל שביכולתו ליצור ערפול לגבי פועלו במסגרת אותן לידות, לא העביר מסמכים נדרשים, ענה תשובות חלקיות בלבד ובאופן כללי לא שיתף פעולה עם התביעה.
- כך דברי הועדה בעניין: "בסופו של יום נאלצים אנו, פרופ' פרידלר ועוה"ד מרבך, לקבוע בצער כי לא התרשמנו שהנקבל עשה מאמץ כן להעיד בפנינו את כל העובדות הרלוונטיות למיוחס לו בקובלנה המתוקנת והקשה עלינו לא במעט בהגעה לחקר האמת, בבחינת מגלה טפח ומכסה טפחיים" (ראה עמ' 113 להחלטת הביניים של הועדה). נראה אפוא, כי המערער נושא בחלק מהאחריות לכך שהועדה ראתה תמונה חלקית בלבד. בנסיבות אלו, סבורני כי האבחנה בין ההליך הפלילי להליך משמעותי היא מהותית ולא ניתן להיבנות מהטענה שלא הובאו כלל הראיות הנדרשות. על כל פנים, הועדה התבססה בפועל על ראיות שהוגשו, על עדויות מנהלי מחלקות ובעיקר על גרסתו של המערער עצמו, וסברה כי די בגרסתו כדי לקבוע

בית המשפט המחוזי בירושלים

11 אוגוסט 2016

עש"א 15-09-16973 שיפטן נ' סטרשנוב (בדימוס)

1 כי המערער פעל בניגוד לסעיף 41 לפקודה. בנסיבות אלו, לא מצאתי כי יש מקום להתערב
2 במסקנות המשיב בהחלטתו, אשר מסתמכות על הממצאים העובדתיים כפי שנקבעו על ידי
3 פרופ' פרידלר ועו"ד מרבך בדעת רוב.

4 35. בהמשך לדברים האמורים, טוען המערער כי הוא הורשע בעבירות שלא יוחסו לו בכתב
5 הקובלנה מלכתחילה, ולדבריו לא ניתנה לו הזדמנות הראויה להתגונן. כפי שמציין המערער,
6 כאשר בהליך פלילי מורשע נאשם בעבירות שלא הואשם בהן מלכתחילה, יש לבחון האם ניתנה
7 לו הזדמנות סבירה להתגונן, שאם לא כן, לא ניתן להרשיעו בעבירות שלא יוחסו לו
8 מלכתחילה.

9 36. בהתאם לסעיף 184 לחוק סדר דין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב 1982, בית המשפט
10 רשאי להרשיע נאשם בעבירה שאשמתו בה נתגלתה מן העובדות, אף אם עובדות אלה לא נטענו בכתב
11 האישום, ובלבד שניתנה לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן; אולם לא יוטל עליו בשל כך עונש חמור
12 מזה שאפשר היה להטיל עליו אילו הוכחו העובדות כפי שנטענו בכתב האישום. בע"פ 465/06 דוד
13 אביבי נ' מדינת ישראל (6.02.08) נסקרה הפסיקה בעניין זה:

14 השאלה אם לנאשם ניתנה הזדמנות סבירה להתגונן מפני הרשעתו
15 בעבירות שלא יוחסו לו לכתחילה בכתב האישום נבחנת במבחן
16 כפול, שיראשיתו בבחינה טכנית-פרוצדוראלית, שעיקרה בשאלה
17 האם ניתנה לנאשם הזדמנות סבירה לחקור עדים, להביא ראיות
18 מטעמו וכדומה, וסופו בבחינה מהותית, שעיקרה בשאלה אם ניתנה
19 לנאשם הזדמנות סבירה לגבש ולהציג קו הגנה ביחס לעבירה
20 שעובדותיה לא נטענו בכתב האישום (ע"פ 9256/04 פלוני נ' מדינת
21 ישראל, 10.8.2005) פסקה 11 לפסק-דינו של השופט א' א' לוי.
22 טענת נאשם בעניין זה אינה יכולה להיטען בעלמא, אלא היא צריכה
23 להיות מבוססת ומפורטת. כך, מקום בו טוען נאשם כי לא ניתנה לו
24 הזדמנות סבירה להתגונן, עליו להבהיר באיזה קו הגנה חלופי היה
25 נוקט ובאילו טיעוני הגנה – שונים מאלה שהעלה – היה עושה
26 שימוש...

27 עמידה בתנאי ה'הזדמנות סבירה' להתגונן אינה חייבת להתבטא
28 באזהרה מפורשת של הנאשם במהלך הדיון. אמנם, על דרך הכלל,
29 ייטיב בית המשפט לעשות אם יזהיר את הנאשם מפני האפשרות
30 שיוורשע בעבירה שלא הואשם בה מלכתחילה ... אולם גם מקום בו
31 לא ניתנה אזהרה כזו, אין משמעות הדבר בהכרח כי לא ניתנה
32 לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן ... השאלה האם ניתנה לנאשם
33 הזדמנות סבירה להתגונן נבחנת בכל מקרה לפי נסיבותיו ועל פי
34 המבחן הכפול עליו עמדנו לעיל, שכן יאין דומה מקרה, בו מורשע

בית המשפט המחוזי בירושלים

11 אוגוסט 2016

עש"א 15-09-16973 שיפטן נ' סטרשנוב (בדימוס)

1 הנאשם על פי מערכת של עובדות חדשות, שזיקתה לגירסה
2 העובדתית, עליה נתבססה האשמתו מלכתחילה, הינה רפה וקלושה,
3 למקרה בו ניכר קיומו של קשר ענייני ממשי והדוק בין העובדות שעל
4 פיהן הואשם הנאשם לבין העובדות החדשות, שנתגלו במהלך הדיון
5 ושעליהן נסמכת הרשעתו. במקרה מן הסוג הראשון קרוב להניח,
6 שאם לא הוזהר הנאשם, בשלב מוקדם של ההליך, בדבר קיומה של
7 החזית החדשה, יימנע בית המשפט מלהרשיעו בעבירה האחרת,
8 שאשמתו בה נתגלתה מן העובדות שהוכחו. במקרה מן הסוג השני
9 עשוי בית המשפט להיווכח, כי אף שהנאשם לא הועמד, מבעוד
10 מועד, על האפשרות שיורשע על-פי תשתית עובדתית שונה מזו שעל
11 פיה הואשם, נמצא הוא מתגונן למעשה – ככל שהיה בידו להתגונן
12 – לא רק מפני האישום במתכונתו המקורית, אלא גם מפני האישום
13 במתכונת שהיוותה נושא להרשעתו בדין (ע"פ 545/88 בן עזרא נ'
14 מדינת ישראל, פ"ד מג(2) 316, 323 (1989)).

15 ראה גם דנ"פ 9712/09 פלוני נ' מדינת ישראל (15.12.09), בו נקבע כי באשר להפעלת
16 סעיף 184 לחסד"פ, "המבחן בסופו של יום, הוא מבחן מהותי בנוגע לשאלה אם הייתה לנאשם
17 אפשרות סבירה להתגונן".

18 37. באנלוגיה מההליך הפלילי, יש לבחון האם בענייננו ניתנה למערער הזדמנות סבירה
19 להתגונן בהתאם למבחנים שהונהגו בפסיקה. כאמור, חברי הועדה סברו כי בפרשיות 2 - 5 לא
20 הוכח כי המערער קיבל ותכן לידות בית בפועל, ברם יחד עם זאת סברו שני חברי הועדה בדעת
21 רוב כי התנהגותו באותם מקרים הייתה בניגוד לפקודה, כאשר לדעתם המערער גילה במקרים
22 אלה התנהגות שאינה הולמת רופא או רשלנות חמורה, כל מקרה בהתאם לנסיבותיו. באופן
23 עקרוני סברה הועדה כי בפרשיות אלו, המערער לא גילה נחישות מספקת כמתחייב לשכנע את
24 היולדות, בין אם בדיעבד ובין אם מלכתחילה, להגיע לבית החולים במועד, וכמו כן הכניס את
25 עצמו למצבים בהם היה חייב להישאר עם הנשים כדי שלא לסכן אותן או את העובר. לדעת
26 הועדה, בחלק מהמצבים שתוארו בפרשיות 2 - 5 חלה חובה על המערער, בהתאם להנחיות
27 ועדת האתיקה, להבהיר ליולדות מראש כי לא יוכל ללוות אותן וכי עליהן להגיע לבית החולים,
28 או שלא היה צריך להיות נוכח במקום כלל אם ידע כי אותן יולדות מתכוונות לעכב את הגעתן
29 לבית החולים על מנת להגדיל את הסיכוי ללדת בלידה טבעית. כדי להבהיר את הסוגיה, אביא
30 את דבריה העקרוניים של הועדה באשר לדרכי הפעולה של המערער. חשוב להדגיש כי סוגיה
31 עקרונית זו נידונה במסגרת הדיונים הן בעדותו של המערער והן בעדותם של המומחים ואף
32 המערער הביא עדים מטעמו בעניין זה. להלן דברי הועדה (ראה עמ' 73-69 להחלטת ביניים של
33 הועדה):

בית המשפט המחוזי בירושלים

11 אוגוסט 2016

עש"א 15-09-16973 שיפטן נ' סטרשנוב (בדימוס)

1 שתי שאלות ניצבות בפנינו לדיון ולהכרעה בכל פרשה ופרשה:
2 האחת - האם הייתה הפרה של מי מהוראות החוזרים, והשנייה -
3 האם גם בהיעדר אינדיקציה להפרה כאמור, עלתה התנהלותו של
4 הנקבל בנסיבות המקרה כדי רשלנות חמורה שכזו העמידה בסכנה
5 את שלומם של היולדות והיילוד, או כדי התנהגות שאינה הולמת
6 רופא מורשה, בהיותה נוגדת כללי רפואה נכונים שעל רופא מורשה
7 לפעול על פיהם. נר לרגלנו היא עמדת הלשכה לאתיקה של
8 ההסתדרות הרפואית (ת/25) שניתנה במענה לפניית שני רופאים
9 (ת/24) וביניהם הנקבל, לפיה ישנן נשים הנמצאות בהריון בסיכון
10 גבוה (לאחר ניתוח קיסרי, סכרת הריונית, מצג עכוז וכו') שלגביהן
11 ישנן התוויות נגד לביצוע לידת בית; למרות שהרופאים ממליצים
12 להן לעבור לידה בבי"ח הן מסרבות לעבור לבי"ח להמשך הלידה
13 ואומרות שאם הרופאים לא יטפלו בהן הן תלדנה בבית ללא טיפול.
14 הפונים מבקשים את עמדת הלשכה לאתיקה האם לפי כללי
15 האתיקה הרפואית על הרופאים לנטוש אותן או להישאר בלי
16 ברירה להמשך הלידה בביתן. פרופ' אבינועם רכס יו"ר הלשכה
17 מביא את עמדת הלשכה בשאלה זו.

18 'בנייר העמדה שפרסמנו ב-2007 בנושא גבולות החובה בטיפול
19 רפואי נקבע כי על הרופא לא מוטלת חובה אתית לבצע כל דרישה
20 של המטופל, למעט טיפולים דחופים מצילי חיים, וכי עליו לסרב
21 לבקשת מטופל לקבל טיפול רפואי הנוגד את חוקי המדינה. חברי
22 הלשכה חשבו כי על הרופאים להבהיר מראש ליולדת, במסגרת
23 שיחות או מפגשים מוקדמים (על פי הפנייה מדובר בנשים המכירות
24 את הרופאים) כי בהתקיים נתונים אלו ואחרים היא תתבקש לעבור
25 לחדר לידה בבית החולים ולקבל את הסכמתה לכך. ככל שהאמירה
26 תהיה נחרצת והחלטית, לא יתקבל הרושם כי הרופאים יהיו נכונים
27 לסייע בלידת בית המנוגדת לפרקטיקה ולתקנות. כמובן שאם נקלעו
28 הרופאים למצב חירום של לידה פעילה והאישה מסרבת לעבור לבית
29 החולים למרות ניסיונות השכנוע של הרופאים ופירוט הסכנות, הם
30 אינם יכולים לנטוש את האישה, אולם כאמור לעיל עליהם לנקוט
31 בצעדים שימנעו גרירתם להתרחשותו של המצב מלכתחילה.

32 38. סוגיה זו נידונה בדיונים בוועדה ואין עוררין בעובדה כי למערער ניתנה הזדמנות
33 להתמודד עם טענות אלו; והיא המהווה למעשה הבסיס להרשעתו של המערער באירועים אלו.
34 כמו כן, מעיון בקובלנה ובדו"ח עולה כי מדובר באותה מסכת עובדתית, בגינה נקבע כי בוצעו
35 העבירות ולגביה נדרש המערער להגיב ולפרוס את גרסתו. במסגרת הדיונים נשאל המערער
36 באופן ספציפי אודות שיקול הדעת שהפעיל באותם מצבים ועל כך שהכניס את עצמו לאותן
37 סיטואציות כאשר ידע שיש בהן סיכון ליולדות. הוא נשאל אף על מידת הנחישות שגילה, או
38 שהיה צריך לגלות, כדי למנוע מצב של הגעה לבית החולים רק בשלבים מתקדמים של לידה
39 (לעניין זה ראה למשל עמ' 86 - 87, 95 - 96 ו-100 להחלטת הביניים של הועדה). בהתחשב

בית המשפט המחוזי בירושלים

11 אוגוסט 2016

עש"א 15-09-16973 שיפטן נ' סטרשנוב (בדימוס)

1 באמור, סבורני כי למערער ניתנה הזדמנות להתגונן מפני העבירות שהורשע בהן, הן ברמה
2 הפרטנית והן ברמה העקרונית. המערער פרס את שיקוליו ומשנתו בעניין זה בפני חברי
3 הוועדה, אולם דעת הרוב סברה כי עמדתו נוגדת את ההתוויות ואת ההתנהגות ההולמת רופא
4 בהתאם לפקודה.

5 39. אשר לטענות המערער בנוגע לתוקף חוזרי המנהל, המהווים לדבריו הנחיות פנימיות
6 בלבד אשר אינם בעלי תוקף מחייב, מסכים אני עם עמדת ב"כ המשיב כי שאלה זו בדבר תוקף
7 החוזרים אינה לעניין ואינה רלוונטית. המערער הועמד לדין בגין התנהגות הסותרת את
8 הפקודה, ברם הפקודה עצמה אינה קובעת מהם הסטנדרטים הרלוונטיים לנסיבות ספציפיות
9 אלו או אחרות; וההנחיות המפורטות בחוזרים הן אלו אשר מהן יש ללמוד מהם הסטנדרטים
10 המקובלים, אשר לאורם יש לבחון את פועלו של הנקבל. בסוגיה שלפנינו, אפוא, החוזרים הם
11 המתווים את הדרך לפיה על רופאים מומחים ומיילדות לפעול במסגרת קבלת לידות בית.
12 בהתאם, בחינת התנהגות המערער באופן ספציפי בכל אחת מהפרשיות, בהן פעל בניגוד
13 להנחיות באופן שיטתי ובדרך שלדעת חברי הרוב עלולה הייתה לסכן את היולדות ואת
14 עובריהן, הובילה את חברי הרוב למסקנה שהמערער גילה התנהגות שאינה הולמת רופא או
15 רשלנות חמורה בניגוד לסעיף 41 לפקודה.

16 40. אין ספק כי המערער היה מודע להנחיות אלו, וכפי שניתן ללמוד מהחלטת הביניים של
17 הוועדה, הוא התנגד אליהן וחלק על תוכנן, כאשר בחליך לפני הוועדה טען כי מקורן של
18 ההנחיות בשיקולים זרים וצרים הנובעים ממדיניות ברורה של משרד הבריאות נגד לידות בית,
19 וכי באכיפת מדיניות זו נפגעות זכויותיהן הבסיסיות של יולדות. טענות אלו של המערער נדחו
20 על ידי הוועדה, אשר סברה כי ככל שהמערער חולק על תוכן החוזרים, המקום לתקוף אותם
21 אינו בחליך משמעתי אלא בבג"צ או בחקיקה. הוועדה סברה, ובצדק, שאף אם המערער חולק
22 על מקצועיותן של ההנחיות, הרי שכל עוד לא יקבע פורום רפואי מוסמך הנחיות אחרות,
23 מדובר בהנחיות מחייבות, ולא ניתן לקבל מצב בו יעשה כל רופא דין לעצמו.

24 41. בהמשך לאמור אתיחס לטענותיו של המערער שעצם הגשת הקובלנה נגדו נעשתה על דרך
25 מפלה. לטענת המערער, אין זה נהוג, ככל הידוע לו, להעמיד לדין רופאים בגין הפרת הנחיה
26 של חוזר מנהל הרפואה, בהקשרים שאינם כרוכים בלידת בית. בהתאם לעמדתו שהובאה
27 לעיל, סוגיית תוקפם של חוזרי המנהל כלל אינה רלוונטית לדיון שכן הם מהווים אינדיקציה
28 לסטנדרט רפואי מקובל, וכפי שקבעה הוועדה, המערער לא עמד בו על פני רצף של אירועים.
29 למעלה מן הצורך אעיר, כי גם ברמה המהותית, טענה זו של המערער, כי לא נהוג להעמיד

בית המשפט המחוזי בירושלים

11 אוגוסט 2016

עש"א 15-09-16973 שיפטן נ' סטרשנוב (בדימוס)

- 1 רופאים לדין על הפרת הוראות חוזר, נטענה בעלמא, על בסיס השערה של המערער בלבד, מבלי
2 להביא כל סימוכין לכך. כמו כן, החלטה של רשות באילו מקרים היא מעמידה אדם לדין
3 ובאילו לא, היא החלטה מנהלית שאין מקום להעמידה במבחן במסגרת הליך משמעותי. עוד
4 יוער, כי טענות של הגנה מן הצדק, כגון אכיפה בררנית, רלוונטיות רק כאשר מדובר באותו
5 סוג עבירות, ואף אז יש לתמוך טיעונים אלו בנתונים אמפיריים, דבר שלא נעשה כלל בענייננו.
- 6 42. טענה נוספת אותה העלה המערער לאורך כל ההליך ואשר טוען גם בערעור הינה, כי
7 בפועל הוא לא עסק ב"קבלות לידה", הנוגדות את התוויות משרד הבריאות, אלא רק ב"ליווי",
8 "ייעוץ" ו"עיסוק בלידות". בהחלטת הביניים של הועדה הוקדשו כ-20 עמ' לדין בשאלה זו -
9 של המינוחים הקבועים בחוזרים, כיצד יש לפרשם במקרים של חוסר בהירות וכיצד יש לסווג
10 את פועלו של המערער לפי טענותיו (ראה עמ' 39 - 59 להחלטת הביניים של הועדה). בהחלטת
11 הועדה הובהר כי המערער הקשה מאוד וערפל את פועלו במסגרת הלידות, ובהתנהגותו זו לא
12 איפשר לוועדה למצות את ההליך לשם חקר האמת. על כל פנים, לבסוף קבעה הועדה כי כל
13 מקרה יש לבחון לגופו באשר לפועלו של המערער באותה לידה:
- 14 הרחבנו לעיל גם בסוגיות עקרוניות שנדרשת בהן עמדה לצורך
15 הכרעה בפרשות השונות. בפרשות 2 - 6 נסב הדיון בעיקרו על
16 מעורבותו של הנקבל בכל אחת מהן ועל אופי מעורבותו. כבר עמדנו
17 על כך כי המונח 'ליווי לידה' אינו בבחינת מילת קסמים ששוללת כל
18 אחריות רפואית ומסירה כל סיכון רפואי. בוודאי שאין בו כדי
19 לדחוק לקרן זווית כללי רפואה נכונים שרופא חייב לפעול לפיהם,
20 יהיה המינוח המתאים לאופי פעילותו אשר יהיה. לעולם ייבחן
21 תפקודו כרופא כל עוד הוא נושא ברישיון לעיסוק זה. כל מקרה יידון
22 לפי נסיבותיו, בקפידה. (עמ' 69 להחלטת הביניים של הועדה)
- 23 43. איני נדרש להיכנס לכל אחת מהפרשיות והטענות הספציפיות אותן העלה המערער לגבי
24 העובדות של כל אחת ואחת. אין באפשרותי לשמוע את העדויות ולבחון את הראיות, ואין כל
25 אפשרות שבית המשפט ייכנס בנעלי הועדה, ובוודאי שאין מקום לכך כאשר מדובר במסקנות
26 ערכיות המבוססות על ההנחיות המקצועיות הבאות לידי ביטוי בחוזרים הרלוונטיים. כבכל
27 הליך מנהלי יש לבחון האם ההליך היה הוגן, סביר ומידתי. מעיון מעמיק בדו"ח של הועדה
28 עולה כי נעשתה בחינה מקיפה של חומר הראיות לצד בחינת השאלות המהותיות בעניין תחולת
29 חוזרי המנהל והנורמות המקובלות באותם מקרים. הועדה הסתמכה על עדויותיהם של
30 מומחים, על ראיות שהוגשו לה ובעיקר על גרסתו של המערער עצמו. אכן הועדה לא הגיעה
31 להסכמה פה אחד באשר לכל אחת מן הפרשיות, אולם דעת הרוב, אשר הורכב מפרופסור
32 מומחה בתחום וממשפטן נציג היועמ"ש, סברה כי הראיות שהוגשו מלמדות על התנהגות

בית המשפט המחוזי בירושלים

11 אוגוסט 2016

עש"א 15-09-16973 שיפטן נ' סטרשנוב (בדימוס)

- 1 שאינה הולמת רופא, תוך מתן התייחסות מפורטת לטענות המערער. מעיון בדו"ח לא ניתן
- 2 לומר כי נפל פגם בהליך וכי ההכרעות אליהן הגיעו בהמלצתה, ואשר אומצו על ידי המשיב,
- 3 אינן סבירות.
44. בהתחשב בכל אמור לא מצאתי כי יש להתערב בהחלטת המשיב לאמץ את דעת הרוב
- 5 של הוועדה.
45. אשר לטענותיו של המערער בנוגע לעונש שהוטל עליו, אציין כי ב"כ המערער הדגיש לפניי
- 6 את נסיבותיו האישיות של המערער, וכי מדובר באדם נשוי ואב לשבעה ילדים, כאשר חמישה
- 7 מהם עדיין מתגוררים בביתו ותלויים בו למחייתם. בנוסף, המערער משרת בשירות מילואים
- 8 בהתנדבות כקצין ביחידת החילוץ. אשר לחומרת העונש, ב"כ המערער מדגיש כי הדעות של
- 9 חברי הוועדה היו חלוקות, והדבר מלמד על פערים אמיתיים באשר לקנה המידה בו יש לנהוג
- 10 במקרים כגון דא.
46. ב"כ המערער מפנה לשורה של החלטות בהן מהן עולה לטענתו כי בנסיבות חמורות יותר
- 12 הושתו עונשים פחותים בהרבה. אחת ההחלטות העיקריות אליה הוא מבקש להפנות היא
- 13 החלטה מספר 13-30, שם נידון עניינו של דר' יצחק ברדה אשר הודה בכתב קובלנה מתוקן
- 14 שהוגש כנגדו, ואשר במסגרתו נטען כי הנקבל גילה התנהגות שאינה הולמת רופא מורשה,
- 15 כאמור בסעיף 41(1) לפקודת הרופאים, בשני מקרים: באחד ביצע לידת בית במצב עכוז ובשני
- 16 ביצע לידת בית ביולדת שבעברה ניתוח קיסרי. בעניינו הגיעו הצדדים להסכמה לפיה יודה
- 17 בכתב הקובלנה וידון לנויפה, אלא שוועדת המשמעת החליטה להמליץ שלא לכבד את הסדר
- 18 הטיעון לעניין העונש ובמקום זה המליצה כי יוטל עונש של התליית רישיון לתקופה של שלושה
- 19 שבועות; והמלצה זו אומצה על ידי המשיב. בהתחשב באמור טוען המערער, כי לא ברור מהו
- 20 קנה המידה אשר הופעל בעניינו ואשר הביא להחמרה משמעותית כל כך בעונשו.
47. אציין כבר עתה, כי אינני סבור שיש לגזור גזירה שווה מעניינו של ד"ר יצחק ברדה,
- 22 מאחר שאין מדובר בנסיבות זהות, שכן שם הודה הנקבל במסגרת הסדר ולקח אחריות, וכמו
- 23 כן, מדובר באותו מקרה ברופא מומחה ובשני מקרים בלבד. יחד עם זאת, סבורני כי העונש כן
- 24 מלמד על קנה מידה מסוים ונראה כי העונש שהושת על המערער חורג מכך.
48. לאחר שמיעת טיעוני הצדדים בעניין חומרת העונש, וכן לאחר עיון בהחלטת המשיב
- 26 ובדו"חות הוועדה, סבורני כי העונש אשר הוטל על המשיב אכן חורג מטווח הענישה הראוי.
- 27 חברי הוועדה וכן המשיב היו חלוקים, הן בהכרעת הדין והן באופן קיצוני בנוגע לעונש הראוי:
- 28

בית המשפט המחוזי בירושלים

11 אוגוסט 2016

עש"א 15-09-16973 שיפטן נ' סטרשנוב (בדימוס)

1 כפי שפורט לעיל, יו"ר הועדה, פרופ' פרידלר, סבר כי יש להתלות את רישיונו של המערער
2 לתקופה של שנה וארבעה וחצי חודשים; עו"ד מרבך נקט בדעה כי יש להתלות את רישיונו של
3 המערער לתקופה של חמישה וחצי חודשים; וד"ר אסף, בשים לב להמלצתו בהכרעת הדין,
4 סבר כי יש להתלות את רישיונו של המערער למשך שלושה שבועות בלבד. עולה אפוא, כי אף
5 חברי הרוב נחלקו ביניהם אודות העונש ההולם, כאשר מדובר בפער משמעותי מאד (בין שנה
6 וארבע וחצי חודשים לפי דעתו של פרופ' פרידלר, לבין חמישה וחצי חודשים לפי דעתו של עו"ד
7 מרבך).

8 כמו כן, מעיון בהחלטות אליהן הפנה ב"כ המערער ניתן ללמוד כי העונש שהוטל במקרה
9 דנן אכן מחמיר בנסיבות העניין.

10 49. אין ספק כי מדובר במעשים חמורים, אולם סבורני כי לא ניתן משקל ראוי, במסגרת
11 העונש, לנסיבותיו האישיות של המערער, וכן לעובדה שלא הוכח כי תכנן לבצע לידות בית,
12 ולעובדה שבפועל, במקרים שהמערער הורשע בהם, לא נגרם לבסוף נזק והיילדות הובאו בזמן
13 לבית החולים. כמו כן, מעדות המערער עולה כי לאחר שהוער לו על הדרך בה הוא מיוצג
14 בפורומים שונים כאילו הוא רופא מומחה, הוא פעל להסיר פרסומים אלו.

15 50. בהתחשב באמור נראה כי העונש שהושת חורג משמעותית מן העונש הראוי וההולם,
16 ויש מקום להקל בו במידה מסוימת. לסברתי, לאחר ששקלתי את מכלול הטענות האמורות
17 ונסיבות הרלוונטיות, סבורני כי יש לאמץ את דעתו המקילה יחסית של עו"ד מרבך, ולהעמיד
18 את תקופת התליית רישיונו של המערער על חמישה חודשים בלבד.

19 51. אשר על כן, דין הערעור להתקבל באופן חלקי לעניין חומרת העונש בלבד. רישיונו של
20 המערער יותלה למשך חמישה (5) חודשים החל מיום 1.10.16.

21

22 ניתן היום, ז' אב תשע"ו, 11 אוגוסט 2016, בהעדר הצדדים.

23

24 בן-ציון גרינברגר, שופט
25